

ABRAHAM PATH INITIATIVE

SPONSORED BY THE GLOBAL NEGOTIATION PROJECT
AT HARVARD LAW SCHOOL

11.11.2006

İbrahim Peygamber'in ayak izleri medeniyetleri yeniden buluşturacak

Hazreti İbrahim'in ayak izlerini takip ederek Harran'dan başlayıp Suriye, Ürdün, İsrail ve Filistin'i kapsayan İbrahim'in Yolu Projesi 2007'de hayata geçirilecek. Dünyanın en büyük inanç turizmi yürüyüşü olacak projenin amaçlarından biri de medeniyetler uzlaşmasına katkı sunmak.

Santiago, İspanya'nın küçük bir bölgesi. Şanlıurfa'dan bile küçük. Ama Amerika Birleşik Devletleri'nden (ABD)ve dünyanın farklı ülkelerinden direkt uçuşlar yapılıyor. Yılda en az 200 bin kişi Camino de Compestella adlı kutsal yürüyüşü gerçekleştirmek için Fransa'nın güneyinden yola çıkıp, Santiago'ya geliyor. Bu kutsal bölge dünya inanç turizminin önemli merkezlerinden.

Şimdi buna benzer bir proje Urfa'dan start almak üzere. İbrahim Peygamber'in doğduğu Harran'dan başlayıp Suriye, Ürdün ve İsrail'in ardından yaşamının sona erdiği Filistin'in El Halil kentine uzanan bir yolculuk. Dünyanın en büyük inanç turizmi yürüyüşünün 2007'de başlaması bekleniyor. Katılımcı sayısı için öngörülen rakam ise 3 milyar kişiye ulaşıyor. Harvard Üniversitesi Küresel Müzakere Birimi tarafından önerilen İbrahim'in Yolu Projesi'nin, öncelikli iki hedefi var. Biri toplumlararası uzlaşma zemini oluşturmak. Bir diğeri de eko dostluk. 1400 km'lik yürüyüşe katılanlar sayesinde bölge halklarının gelir kazanmasına, bölgenin kültürel miras niteliğindeki eserlerinin de korunmasına aracılık etmek. Proje sahipleriyle tesadüfen Urfa'da karşılaştık. Harvard Üniversitesi Küresel Müzakere Birimi Başkanı William Ury, Harran'da keşif ve deneme yürüyüşüne çıkmadan hemen önce projeye ilişkin sorularımızı yanıtladı. Referans dışında Ury ile sürpriz bir şekilde karşılaşan bir isim daha vardı: Başbakan Yardımcısı Abdüllatif Şener. "Avrupa'da Yaşayan Genç İşadamlarımızın GAP Buluşması" başlıklı toplantının açılışını yapmak için Urfa'da bulunan Şener, kentteki dini liderlere projelerini anlatmaya gelen Ury ile bir araya gelmeyi ihmal etmedi.

Din savaşlarından hoşgörüyeye

Bizim gibi Şener'in de ilk defa haberdar olduğu İbrahim'in Yolu Projesi'nin temel amacı toplumlararası uzlaşma yürüyüşü. "Bizim çıkış noktamız aslında sizin kültürünüzde var olan bir olgu. Önemli şairlerinizden Şinasi 'Birini tanımanın en iyi yolu onunla yolculuk etmektir' der. Günümüz dünyasında toplumlara çatışmaların eşliğine getiren temel nokta birbirlerini yeterince tanımamak" diyen Ury, işte bu noktadan hareketle Türkiye'den Filistin'e uzanan uzlaşma yürüyüşü projesine start vermek için Türkiye'ye geldiğini anlatıyor. Bu yürüyüşün aynı zamanda Harvardlı meslektaşı Samuel Huntington'ı "medeniyetler çatışması" tezine de yanıt olacağını söyleyen Ury, şöyle devam ediyor: "Farklı dinler ve kültürler, medeniyetler uzlaşmasını beraberinde getirecek. İnsanlığın din kökenli savaşlar dönemini yine dinin hoşgörü öğüdü kapatacak. Bu tezimizi de İbrahim Peygamber'in 4 bin yıl önceki ayak izlerini takip ederek kanıtlamaya çalışıyoruz."

Harran'dan El Halil'e yürüyüş

Hz. İbrahim'in doğduğu Urfa'nın Harran ilçesinden başlayacak yürüyüş, Halep, Şam, Amman, Beytüllahim ve Kudüs üzerinden Filistin'in El Halil kentinde sona erecek. İbrahim'in Yolu Projesi uzlaşma hedefinin dışında bölge halklarına inanç turizmi ekseninde gelir sağlayacak da amaçlıyor. Projenin bir eko-dostluk projesi olduğunu belirten Ury, siyasi hedef taşımadıklarını da ısrarla vurguluyor.

Hatta projenin farklı toplum ve inançları olan farklı kesimlerce desteklenmesini de siyasetten, partizanlıktan ve propagandadan uzak hedeflerine bağlıyor. İbrahim'in Yolu'nu

çatışmaları giderecek bir uzlaşma formülü olarak gören ve desteğini açıklayanlar arasında Dalai Lama, barış ödülü sahibi eski ABD Başkanı Jimmy Carter gibi toplum girişimcileri ile siyasi ve dini liderler var. Güzergâh dahilindeki ülke ve bölgelerin dini liderlerinden de destek beklenen projeye Türkiye'den de olumlu tepkiler geliyor.

Ury, Küresel Müzakere Birimi dışında Rockefeller Vakfı gibi pek çok kuruluş tarafından finanse edilen projenin Brezilya, İtalya, Suriye, Türkiye, Ürdün, Lübnan, Pakistan ve ABD'den kişi ve sivil toplum kuruluşları tarafından da bütçe desteği aldığını söylüyor. Üç yıldır hazırlıkları sürdürülen proje için bugüne kadar 300 bin dolar harcadığını anlatan Ury, yürütülen çalışmaları da "Ortadoğu ve ötesini kapsayacak şekilde iletişim ağı kurmak, güzergâhları ve konaklama yerlerini tespit etmek ve haritalandırmak" şeklinde özetliyor. Projenin dünya çapında yeni ortaklar bulmaya devam edeceğini vurgulayan Ury'nin yola çıkış için verdiği resmi tarih ise 2007.

Ury, Urfa'da bölgenin kamu ve dini liderleriyle bir araya gelmiş. Urfa Müftüsü Hıdır Bayrak, Ermeni Patriği Mesrob Mutafyan, Süryani Cemaati lideri Yusuf Sağ ve çeşitli sivil toplum kuruluşu üyelerinin katılımıyla yapılan toplantıda GAP bölgesini ziyareti nedeniyle Urfa'da bulunan Başbakan Yardımcısı Abdüllatif Şener de yer aldı. Şener'in projeye yakından ilgilendiğini ve olumlu ifadelerle karşıladığını belirten Ury, "Bakan Şener'le detayları görüşmek amacıyla yeniden bir araya gelmek üzere ayrıldık" diyor.

3 milyar kişiyi ağırlayabilir

Harran'da deneme yürüyüşüne geçmek için hazırlıklar yapan Ury, projede Türkiye'ye önemli bir misyon yüklediklerini söylüyor. Türkiye'nin laik bir ülke olmasından kaynaklanan hoşgörü kültürünün, Ortadoğu ülkelerinin keskin uçlarını ve nispeten daha uzlaşsız kalan tutumunu etkileyebileceğini ve yol gösterebileceğini belirtiyor. Bir diğer ifadeyle Türkiye'nin projedeki yeri sadece başlangıç noktası olmakla kalmıyor, toplumlar arası hoşgörünün yaygınlaşması hedefini başarıya ulaştıracak temel zemin olarak da görülüyor.

İbrahim'in Yolu'nun kaç kişi tarafından ziyaret edileceğine ilişkin öngörülerini de paylaşan Ury, "İbrahim'in Yolu'nun bir benzeri Fransa'dan İspanya'ya uzanan Camino de Compestella Yolu. Buraya 1970'lerde 50 ziyaretçi gelirdi. Bugün bu sayı 200'ün üstünde. Türkiye-Filistin arasındaki İbrahim'in Yolu çok daha büyük bir proje. Sonuçta İbrahim Peygamber, dünyada milyarlarca insanın inanç ortaklığı yaptığı bir isim" değerlendirmesinde bulunuyor.

İbrahim Yolu yürüyüşüne yaklaşık 3 milyar kişinin katılabileceği tahmininde bulunan Ury, yolun ortak bir dünya anlayışın gelişmesine aracılık edeceğini söylüyor.

Önemli bir köprü olur

Urfa Müftüsü Hıdır Bayrak'a göre proje kültürler arası önemli bir köprü potansiyeli taşıyor. Urfa'da gerçekleşen bilgilendirme toplantısını değerlendiren Bayrak, "İbrahim'in Yolu Projesi'nin kardeşliğe, barışa ve dostluğa önemli kazanımlar getireceğini düşünüyorum. Proje sadece inanç zeminine ya da inanç kültürüne odaklı bir proje de değil. Türkiye ve diğer ülkeler için ciddi bir ekonomi getirisi olabilir. Bölgelerin kalkınmasında ciddi bir rol üstlenebilir" diye konuşuyor.

Bayrak, Türkiye'de tespit edilen 350'den fazla kültür mirası bulunduğuna işaret ederek bu eserlerin hem gerekli restorasyondan geçmesi hem de buldukları bölge halkına sağlayacağı ekonomik getirilerin önemine vurgu yapıyor.

Pınar Arat